

Список використаних джерел

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення : 07.05.2024).
2. Кафарська О. Б. Психолого-педагогічні основи формування громадянської позиції особистості. URL : http://www.pjv.nuoua.od.ua/v2_2014/02.pdf (дата звернення : 06.05.2024).
3. Конституція України. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K> (дата звернення : 07.05.2024).

Юлія ПАНІМАШ

доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат педагогічних наук

**ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

У Тлумачному словнику української мови термін «патріотизм» трактується як любов до своєї батьківщини, відданість своєму народові, готовність для них на жертви і подвиги [1].

К. Ушинський вважав, що патріотичне виховання – це прищеплення молодому поколінню почуття обов'язку перед Батьківщиною, відповідальності, високої гідності. Зокрема, він писав: «Як немає людини без самолюбства, так і немає людини без любові до Батьківщини, і ця любов дає вихованню вірний ключ до серця людини і могутню опору для боротьби з його поганим» [2].

Патріотичне виховання в сучасному світі є важливою складовою формування громадянської ідентичності та свідомості. Воно спрямоване на розвиток любові та поваги до власної країни, її історії, культури, мови та традицій. Патріотичне виховання не лише виховує гордість за свою націю, але й формує активну громадянську позицію, відповідальність за долю своєї країни та участь у її розвитку.

В Україні протягом років незалежності було прийнято ряд концепцій та законів присвячених патріотичному вихованню: Концепція національної системи виховання (1996); Концепція національно-патріотичного виховання (2009); Концепція Загальнодержавної цільової програми патріотичного виховання громадян на 2013–2017 рр.; Концепція громадянської освіти та виховання в Україні (2012); Концепцію національно-патріотичного виховання дітей та молоді й методичні рекомендації щодо її впровадження у

загальноосвітніх закладах (2015); Концепція нової Української школи (2016). Проте збройна агресія РФ продемонструвала слабкі місця та прогалини, що були припущені владою в даному аспекті. Адже вся країна стала свідком того, як досить велика кількість населення АР Крим, Донецької та Луганської областей в 2014 році зустрічала загарбників РФ і активно підтримували вступ та приєднання до Росії.

На нашу думку, однією з ключових складових патріотичного виховання є знайомство з історією своєї країни. Знання про минуле, подвиги попередніх поколінь, традиції та цінності допомагають сформувати у людини почуття приналежності до свого народу. Вивчення історії також допомагає зрозуміти сучасні проблеми та виклики, з якими стикається країна, і знаходити оптимальні шляхи їх вирішення. Як відомо, радянська влада цілком та повністю переписувала історію нашої держави, знищувала архітектурні пам'ятки, спотворювала історичні факти, вбивала та засилала проукраїнську інтелегенцію і т.д. Отже, незалежній Україні нав'язували комплекс меншовартості, що в свою чергу сприяло виникненню бажання у деяких несвідомих громадян помилково ідеалізувати Росію та ініціювати приєднання українських територій до складу країни-агресора.

Другим важливим аспектом є розвиток громадянської свідомості та активної громадянської позиції. Патріотичне виховання має спонукати людину до участі у громадському житті, захисту прав і свобод співвітчизників, підтримки демократичних цінностей та незалежності країни. Активна участь у громадських ініціативах, волонтерство, участь у виборчих процесах — це лише деякі форми прояву громадянської позиції, які формуються через патріотичне виховання.

Третім важливим аспектом є розвиток національної свідомості та культурної спадщини. Збереження та популяризація національної мови, традиційного мистецтва, народної культури є важливим елементом патріотичного виховання. Вивчення та підтримка культурної спадщини сприяє формуванню почуття гордості за свою культуру та бажанню її зберегти та розвивати.

Погоджуємося з думкою В. Курепіна, що у часи воєнної загрози пріоритетним є формування у молоді готовності до захисту України, бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Зовнішні загрози зміцнюють єднання українського народу, вдосконаленні своєї підготовки до захисту України, спрямовують підростаюче покоління оволодівати військовими професіями, формують психологічну стійкість і фізичну витривалість задля досягнення миру та добробуту для народу України.

Система патріотичного виховання молоді та населення повинна мати певні результати, такі як: розвинута патріотична свідомість і відповідальність, почуття вірності, любов до Батьківщини; шанування національної пам'яті; готовність до захисту України та виконання громадянського обов'язку із

захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України. Адже неналежний фокус на розвиток патріотичної складової може коштувати країні її національної безпеки.

Список використаних джерел

1. Новий тлумачний словник укр.мови. У 4 томах / Укладачі В. Яременко, О.Сліпушко. Київ : Акоріт, 1999. Т.3. С. 223.
2. Ушинський К. Д. Питання про народні школи // Твори: в 6 т. Київ, 1954. С. 67-93.

Андрій САМІЛО

начальник кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат юридичних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту

Валерій ШИШКО

доцент кафедри теорії права, конституційного та приватного права Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

**ПРОБЛЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВЕ ОСМИСЛЕННЯ**

Розгляд проблем, з якими стикається громадянське суспільство в Україні в умовах воєнного стану, є складним завданням, що вимагає комплексного дослідження. Введення воєнного стану призвело до появи безлічі соціополітичних викликів, глибоко впливаючи на динаміку громадянського суспільства. Спробуємо окреслити коло проблем, з якими стикається громадянське суспільство України під час воєнного конфлікту.

Перш за все, уведення воєнного стану неухильно спонукає до переосмислення нормативних основ громадянського суспільства. Філософські засади громадянського суспільства, які концептуалізуються думками Джона Локка та Юргена Габермаса, підкреслюють важливість соціального контракту, що передбачає захист індивідуальних прав та свобод [1, 2]. Однак необхідність воєнних дій часто вимагає його переосмислення, що може призвести до